

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
al REPUBLICII MOLDOVA**

Școala Profesională nr. 4, mun. Bălți

**„Aprobată”
la ședința Consiliului de administrație
din 18.11.2019,
proces-verbal nr.4
Directorul ȘP nr. 4 din mun. Bălți
_____ V. Dobrogeanu**

STRATEGIE

privind reducerea fenomenelor de absenteism și abandon școlar

2019-2022

CUPRINS

Dispoziții generale	3
Cadrul legal	3
Scopul Strategiei	4
Caracteristica generală, semnificații	4
Formele absenteismului	5
Cauze	6
Analiza SWOT	7
Ținte strategice	8
Obiective	8
Strategii de intervenție	9
Măsurile întreprinse	9
Instrumente de lucru	11
Concluzii	11

DISPOZIȚII GENERALE

Educația reprezintă o prioritate națională, devenind factorul de bază în transmiterea și crearea de noi valori culturale și general-umane. Problematika absenteismului și abandonului școlar este vastă, raportându-se nu numai la câmpul educativ, ci și la spațiile culturale, economice, politice, sociale, la opțiunile fundamentale ale unei societăți.

Acesta se distinge prin intensitatea maximă a devalorizării educației școlare și anihilarea motivației pentru învățatură, marcând eșecul adaptării reciproce a elevului la cerințele școlare, dar și a școlii la trebuințele individuale de învățare ale elevului.

Efectul abandonului școlar are consecințe grave, deoarece tânărul care nu are nici o calificare profesională indispensabilă integrării sale socio-profesionale, nici formarea morală și civică necesare exercitării rolului de cetățean, nu reușește practic să se adapteze corespunzător vieții sociale. Neavând nicio calificare, cei ce abandonează școala sunt viitorii șomeri și reprezintă pe termen mediu și lung, o sursă de dificultăți pentru societate dar și de pierderi pentru ei înșiși.

Având în vedere toate aceste aspecte, se poate interveni prin consilierea școlară pentru sensibilizarea elevilor asupra beneficiilor asigurate de dobândirea unui nivel cât mai ridicat de pregătire profesională.

Prezenta Strategie vizează măsurile de prevenire și combatere a absenteismului și abandonului școlar, în vederea asigurării prevederilor actelor normative.

CADRUL LEGAL

Codul Educației al RM

Strategia pentru protecția copilului pe anii 2014-2020

Legea nr. 140 din 14.06.2013 cu privire la protecția socială a copiilor în situații de risc și a copiilor separați de părinți

HG nr. 270 din 08.04.2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului

SCOP

Reducerea fenomenului absenteismului și abandonului școlar prin creșterea stării de bine și de echilibru psiho-social al elevilor și conștientizarea acestora privind importanța participării la viața școlară.

CARACTERISTICA GENERALĂ, SEMNIFICAȚII

1. Absenteismul școlar reprezintă fenomenul înregistrat în cazul elevilor care absentează regulat, fără un motiv temeinic, 3 zile consecutiv sau mai mult de 10 perechi pe parcursul unei luni și care reflectă o problemă socială manifestată prin conduită evazionistă a elevului, absența nemotivată sau fuga de la lecții, lipsa de interes și de motivare pentru studii.
2. Abandonul școlar reprezintă situația în care un elev a fost înscris în școală într-un anumit an școlar, dar nu se mai regăsește în învățământ în anul școlar următor (și nu a emigrat sau a decedat).
3. Elevii care sunt în situație de risc de abandon școlar sunt elevii, care în virtutea unor cauze și circumstanțe de ordin individual, familial, socio-economic sau educațional, sunt în pericol de a abandona instituția de învățământ. Acest termen include, dar nu se limitează doar la elevii din grupurile descrimate în mod tradițional, cei care absentează frecvent de la școală sau cei care au o performanță școlară semnificativ mai slabă.
4. Frecventarea de către elevi a activităților didactice și extracurriculare programate în planul de învățământ este obligatorie.
5. Absentarea a mai mult de 60 ore nemotivat semestrial/ 60 zile nemotivat anual atrage după sine exmatricularea elevului din instituție.
6. Absentarea a mai mult de 60 zile motivat semestrial atrage după sine recomandarea elevului pentru concediu academic.
7. Absențele de la lecții ale elevilor se consideră motivate la prezentarea următoarelor acte justificative:
 - a) Certificat medical de tip standard, eliberat de instituția medicală de circumscripție sau specializată;
 - b) Copia extrasului din fișa de internare în spitale, clinici;
 - c) Cererile de eliberare de la lecții, pentru cel mult două zile, avizate de dirigintele/maistrul grupei și aprobate de directorul adjunct;

- d) Cererile de eliberare de la lecții, pentru mai mult de două zile, avizate de dirigintele/maistrul grupei, directorul adjunct și aprobate de directorul instituției prin semnătură;
- e) Scrisoarea din numele anumitor organizații (cluburi sportive, de artă etc.) la activitățile căreia ia parte elevul. În acest caz, cererea de eliberare de la lecții (cu scrisoarea anexată) este aprobată după caz de directorul adjunct sau directorul instituției.
- f) În cazuri excepționale, notele explicative, prezentate de elev și acceptate de comun acord de către dirigintele/maistrul grupei, directorul adjunct (pentru cel mult două zile) și de director (pentru mai mult de două zile).
8. La semnarea cererilor și notelor explicative se va ține cont de calificativul pentru comportament.
9. Toate actele justificative sunt prezentate de către elevi în termen de cel mult trei zile de la revenirea la ore.
10. Absențele pentru elevii care participă la diferite activități în numele instituției și sunt menționați în ordine, dispoziții, confirmări ale administrației instituției nu vor fi consemnate în catalog.
11. Prezentarea de către elevi a actelor justificative false se consideră o încălcare gravă a Regulamentului intern de activitate și atrage după sine exmatricularea din instituție.

FORMELE ABSENTEISMULUI

- ✓ Absenteism selectiv (fuga de la școală este frecventă la o singură disciplină sau doar la câteva discipline).
- ✓ Absenteism generalizat (fuga de la școală este frecventă și generalizată, prefigurează abandonul școlar).
- ✓ Căutarea singurătății (reacție la tensiunea puternică intra - sau interpersonală).
- ✓ Dorința de a fi cu prietenii.
- ✓ Dorința de apartenență la grup („ritualuri de inițiere”).
- ✓ Atitudine defensivă față de autoritatea unui sistem.
- ✓ Semnificațiile psihosociale ale fugii de la școală: funcția de separare / individualizare.

CAUZE

Pentru a putea lua măsurile optime de prevenire a absenteismului, care este de altfel primul pas spre abandonul școlar este necesară cunoașterea cauzelor care pot genera în rândul elevilor acest fenomen:

1. Cauze care țin de personalitatea și starea de sănătate a elevului: motivație școlară scăzută, lipsă de interes, încredere scăzută în educația școlară, oboseală, anxietate, autoeficacitate scăzută, imagine de sine deteriorată, sentimente de inferioritate, abilități sociale reduse, pasivitate; refuzul de a adera la o alegere făcută de alții (reacție la presiunea exercitată de dorințele adulților).
2. Cauze care țin de familie, condițiile socio-economice ale familiei: sărăcia, stil parental indiferent, neglijent, familii dizarmonice, părinți foarte ocupați sau plecați în străinătate.
3. Cauze care țin de contextul școlar specific (inclusiv relația profesor-elev): presiunea grupului, supraîncărcarea școlară, comunicarea defectuoasă elev-profesor (ironizarea, umilirea elevului), evaluarea subiectivă, frica de evaluare, conflict cu colegii, practici educative percepute de elevi ca fiind nedrepte, frustrante, incompatibilitate între aspirațiile, trebuințele de învățare și oferta educațională a școlii; formă de apărare împotriva disciplinei excesiv de rigidă și severă.

La elevii din instituția noastră absenteismul și abandonul școlar este rezultatul unei opțiuni (proces de deliberare, luare a deciziei).

Cauzele pot fi:

- mediul familial,
- lipsa de educație,
- lipsa de implicare a părinților,
- lipsa modelului familial,
- lipsa motivației pentru învățare,
- starea materială precară a familiei,
- frica de eșec școlar, fobia / anxietatea socială (manifestată prin anxietate față de situația de a fi observat de colegi, teama de a vorbi în public, teama de a interacționa cu persoane de sex opus, teama de critică, stimă de sine scăzută).

Riscurile absenteismului, inclusive a abandonului școlar sunt:

- depresia,
- consumul de toxice legale și ilegale,
- delinvența juvenilă.

ANALIZA SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
- Centrarea procesului educațional pe un set de valori care să definească profesionalism, respect față de propria profesie - Număr mare de elevi dispuși să-și valorifice abilitățile și deprinderile dobândite în cadrul orelor de IP - Impactul pozitiv al activităților extrașcolare - Acordarea burselor de studii - Existența cantinei/prânz - Asigurarea tuturor elevilor cu loc de cazare - Posibilitatea îmbrățișării a două meserii - Relații interpersonale-profesor-elev-părinți - Angajarea în câmpul muncii conform meseriei - Crearea unor afaceri proprii	- Practici educaționale specifice prevenirii absenteismului școlar - Proviniența din familii vulnerabile - Familii monoparentale - Familii numeroase - Familii de etnie romă - Situația materială precară a familiilor - Elevi cu lipsă de interes școlar - Nereușită școlară - Participarea insuficientă a familiei în soluționarea problemei - Lipsa de implicare a părinților - Dezinteresul unor părinți pentru viața școlară a copilului lor - Creșterea numărului de elevi ai căror părinți pleacă în străinătate - Elevi care se confruntă cu probleme de navetă - Oferte minime ale agenților economici
Oportunități	Amenințări
- Implicarea ONG-urilor în identificarea și soluționarea problemelor - Tendențe de sporire a gradului de implicare a agenților economici în soluționarea problemelor cu care se	- Lipsa susținerii din partea părinților - Lipsa neatenției din partea părinților - Migrația părinților - Plecarea peste hotare - Lipsa actelor normative-juridice care ar

confruntă învățământul profesional tehnic • Consolidarea parteneriatelor cu agenții economici • Motivația candidaților la studii la anumite specialități • Promovarea activităților de antreprenariat în cadrul instituției • Promovarea ofertei educaționale	responsabiliza părinții • Orientarea elevilor către licee • Scăderea numărului de copii în municipiu • Destrămarea unor familii • Violența în familie
---	---

ȚINTE STRATEGICE

- ❖ Elaborarea și implementarea planului instituțional pentru prevenirea absenteismului și abandonului școlar.
- ❖ Elaborarea și implementarea planurilor de diriginți/maiștri pentru prevenirea absenteismului și abandonului școlar.
- ❖ Eficientizarea colectării datelor privind abandonul și absenteismul școlar.

OBIECTIVE

- ❖ Identificarea elevilor care subscriu fenomenului de absenteism școlar.
- ❖ Monitorizarea absențelor elevilor.
- ❖ Consilierea individuală și de grup a elevilor cu un număr crescut de absențe.
- ❖ Implementarea unui set de măsuri specifice cu scopul reducerii fenomenului absenteismului și abandonului școlar.
- ❖ Conștientizarea elevilor asupra rolului școlii în evoluția lor ulterioară.
- ❖ Asigurarea unei bune colaborări a școlii cu familia.
- ❖ Creșterea importanței școlii în sistemul de valori al individului.

STRATEGII DE INTERVENȚIE

- ✓ Depistarea, ameliorarea și înlăturarea cauzelor privind absenteismul școlar.
- ✓ Monitorizarea săptămânală a absențelor elevilor de către diriginte/maistru.
- ✓ Intensificarea legăturii cu familia.
- ✓ Informarea profesorilor diriginți și oferirea de consultanță pe problemă.
- ✓ Consilierea individuală a elevilor / părinților acestora (la cerere).
- ✓ Consilierea de grup a elevilor.
- ✓ Implicarea psihologului școlar.
- ✓ Evitarea etichetării, a marginalizării.
- ✓ Menținerea motivației școlare.
- ✓ Comunicare eficientă, asertivă.
- ✓ Critica constructivă.
- ✓ Diversitatea și atractivitatea activităților extracurriculare/extrășcolare.
- ✓ Colaborare cu toate autoritățile comunității locale (poliția, alte asociații și ONG – uri).

Prevenirea și combaterea absenteismului/ abandonului școlar necesită din partea cadrelor didactice:

- ✓ Atenție susținută pentru a descoperi din timp elevii în situație de risc.
- ✓ Exigență în analizarea fiecărui caz în parte.
- ✓ Tact psiho – pedagogic pentru a-i îndrepta pe calea cea bună pe elevii aflați în derivă.

MĂSURI ÎNTREPRINSE

În scopul prevenirii și combaterii fenomenelor de absenteism și abandon școlar în Instituția Publică Școala Profesională nr.4, mun. Bălți se vor întreprinde următoarele măsuri:

- 1) Înregistrarea absențelor de la fiecare grupă în catalogul școlar;
- 2) Dirigințele, maistrul și profesorii grupei vor monitoriza elevii care absentează frecvent de la disciplina lor sau de la alte discipline;
- 3) Săptămânal, dirigințele grupei va motiva în baza dovezilor absențele elevilor;
- 4) În cazul în care părintele solicită telefonic dirigintelui/maistrului învoirea elevului, părintele va trimite cererea de învoire, care va fi adusă la cunoștința directorului și contrasemnată de acesta;

- 5) Dirigințele care constată numărul mare de absențe ale unor elevi, în urma consultării săptămânale a absențelor, va lua legătura cu elevul pentru a identifica motivul absențelor și, de asemenea, cu familia sau tutorii legali ai elevilor, și în cazul în care elevul continuă să absenteze, va înștiința familia cu privire la numărul de absențe nemotivate, prin Adresă scrisă;
- 6) Până în data de 5 a lunii în curs, diriginții grupelor vor completa fișa de monitorizare lunară a absențelor elevilor și o vor prezenta directorului adjunct;
- 7) Semestrial, CEIAC informează Consiliul profesoral și Consiliul de administrație asupra situației absențelor și măsurilor întreprinse;
- 8) Diriginții vor solicita sprijinul psihologului școlar în alegerea programului, activităților de intervenție sau prevenție și aplicarea acestora la grupele de elevi cu un absenteism ridicat.

Diriginții grupelor vor putea lua și alte măsuri de prevenire precum:

1. Schițarea unui plan de intervenție specific rezolvării situației (identificarea de către dirigințe a unor măsuri amelioratorii).
2. Discutarea, în particular, a situației cu elevul – identificarea unor soluții pentru evitarea repetării, eventual, consilierea psihologică individuală / a familiei (în funcție de cauză).
3. Cooperarea cu părinții (reacțiile negative ale școlii și ale familiei întrețin mecanismele de apărare ale elevului, creând un cerc vicios, în care, la limită, abandonul tinde să fie văzut de elev ca unică soluție pentru „rezolvarea” problemei).
4. Dacă absenteismul este determinat de atitudinea unui profesor, dirigințele poate media rezolvarea situației conflictuale profesor-elev.
5. Menținerea în clasă a unei atmosfere care să asigure satisfacerea necesității de siguranță afectivă pentru toți elevii.
6. Metode atractive de predare – învățare.
7. Promovarea cooperării în grupă.
8. Evitarea constituirii unor elite, concomitent cu etichetarea, marginalizarea, celor care nu aparțin elitei.
9. Evitarea segregării pe criterii etnice.

INSTRUMENTE DE LUCRU

Instrumentele de lucru realizate riguros, pot scoate la lumină aspecte importante. Pentru a sonda profilul acestor fenomene în instituția noastră am utilizat metoda chestionarului. Prin intermediul chestionarului, grupul selectat de persoane (numit eșantion), în cazul nostru elevii, au completat datele solicitate și și-au exprimat opiniile, referitoare la absentism și abandon școlar.

CONCLUZII

Absenteismul/abandonul școlar constituie astăzi fenomene întâlnite în toate instituțiile de învățământ. Motivele absentismului/abandonului școlar sunt legate în primul rând de problemele familiale ale copiilor, de influența exercitată de așa-numitul „grup de prieteni” asupra acestora, de lipsa motivației școlare, de faptul că aceștia sunt puși mai degrabă să muncească decât să învețe.

Se cere adoptarea unor măsuri remediale prompte și rapide pentru ca rataabsenteismului/abandonului școlar să scadă. Să se ia măsuri pentru ca elevii să participe la activități școlare mai atractive, ca elevilor să le pese de notele pe care le iau și de acumularea unui număr mare de absențe.

Nu sunt de neglijat nici problemele legate de navetă, sau cele legate de tradițiile specifice unor minorități, sau cele legate de lipsa de perspectivă oferită de școală prin inadecvarea cu piața muncii.

Dacă în momentul de față, copiii stau acasă sau ies în oraș, în loc să frecventeze școala, trebuie adoptate niște măsuri legislative adecvate care să îndrepte lucrurile.